

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik
<http://www.javornik-drustvo.si>

Številka 54, Letnik V, Julij 2004
ISSN 1581-1379

**DRUŠTVENA SOBA JE
JULIJA IN AVGUSTA
ZAPRTA!**

Junjski piknik

V soboto 19.6. se nas je 12 najbolj zagretilih ljubiteljev astronomije zbralo na našem observatoriju na Javorniku. Naša tajnica se je pripeljala iz Ljubljane celo s kolesom.

Ura, točno opoldne, pa je bila za opazovanje nočnega neba dokaj nenavadna. Seveda nismo pričeli z opazovanjem temveč z delom. Ena ekipa je urejevala okolico observatorija, pokosila in očistila je našo 1777 m² veliko parcelo, druga, fizično najmočnejša, pa je cepila drva, ter nacepila 3 klaftre drv (SSKJ: **klaftra** -e, ž 1. nekdanja dolžinska mera, 1,896 m; 2. star. prostorninska mera, zlasti za drva, približno 4 m³, op. ur.). Naši računalničarji pa so pripravljali računalnike za astronomski tabor. Tako smo delali do poznega popoldneva, ko nas je naš predsednik in kuhar obenem poklical na zaslužen kosilo v obliki dobrot, pečenih na žaru.

Že malo utrujeni od dela in hrane smo pogledovali v nebo. Prihajajoči oblaki s severozahoda pa niso napovedovali nič dobrega za astronome. Kmalu se je popolnoma pooblačilo in z opazovanjem ni bilo nič. Nekateri so malo razočarani odšli domov, nekateri pa so prenočili. Jaz kot oskrbnik observatorija pa sem bil kar zadovoljen saj smo opravili kar lepo delo, zato se ob tej priložnosti vsem prisrčno zahvaljujem in za jesen obljubljam nov piknik, ki pa bo samo astronomski.

Stane, StaneSlavec@email.si

Astronovice

- * FUSE (Far Ultraviolet Spectroscopic Explorer) praznuje peti rojstni dan. S pomočjo njegovih štirih teleskopov so lahko astronomi prvič proučili molekularni dušik zunaj Osončja, izvedli analizo vodika v atmosferi Marsa in odkrili halo vročega plina, ki obdaja Rimsko cesto.
- * SETI, ki se, verjeli ali ne, spopada s problemom prevelikega števila prostovoljcev, ki ponu-

jaajo svoj procesorski čas, razširja svoje delovanje. Nova programska oprema BOINC (Berkeley Open Infrastructure for Network Computing) omogoča tudi analizo podatkov molekularne biologije, modeliranja podnebja ter matematike.

- * Po sedmih letih in 3,5 milijardah kilometrih se je sonda Cassini vtirila v Saturnovo orbito, astronomi pa že proučujejo prve fotografije. Cassini je prvi Saturnov umetni satelit; ostale bližnje posnetke planeta, lun in obročev so na Zemljo poslala le plovila v preletu. Sonda bo raziskovala obroče in lune (načrtovanih je več kot 60 "obiskov" lun), na Božič pa bo v Titanovo atmosfero spustila sondo Huygens.
- * Sonda Cassini je razkrila, da je v sestavi Saturnove lune Fojb precejšen delež ledu, kar daje slutiti, da ne gre za ujet asteroid, pač pa komet. Tudi nekatere druge Saturnove lune v veliki meri tvorijo led (Mimas, Tetija, Rea), le Fojb pa vsebuje tudi ogljikov dioksid.
- * Astronomi s pomočjo pepelnate svetlobe raziskujejo prekritost Zemlje z oblaki, saj je odboj svetlobe s temne strani Lune večji, kadar je na Zemlji bolj oblačno. S temi podatki bodo proučili učinek tople grede ter napovedovali klimatske spremembe v prihodnosti.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Planeti v juliju 2004

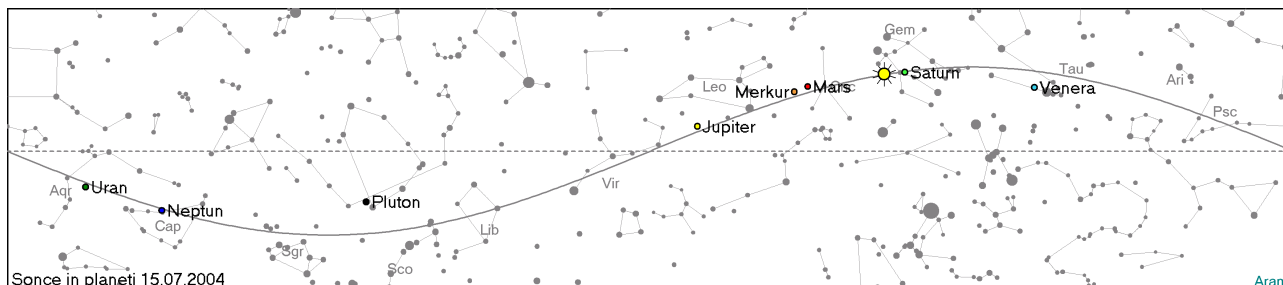
(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 7 ^h	05 ^h 14 ^m	20 ^h 56 ^m	20 ^h 34 ^m	03 ^h 32 ^m
5. 7 ^h	05 ^h 16 ^m	20 ^h 54 ^m	23 ^h 33 ^m	08 ^h 32 ^m
10. 7 ^h	05 ^h 20 ^m	20 ^h 52 ^m	00 ^h 48 ^m	14 ^h 37 ^m
15. 7 ^h	05 ^h 25 ^m	20 ^h 49 ^m	03 ^h 03 ^m	19 ^h 56 ^m
20. 7 ^h	05 ^h 30 ^m	20 ^h 44 ^m	08 ^h 11 ^m	22 ^h 41 ^m
25. 7 ^h	05 ^h 35 ^m	20 ^h 39 ^m	14 ^h 08 ^m	
30. 7 ^h	05 ^h 41 ^m	20 ^h 33 ^m	20 ^h 17 ^m	03 ^h 18 ^m

- * **Merkur** je viden zvečer, ko zahaja okoli desetih. Iz ozvezdja Raka se sredi meseca preseli v ozvezdje Leva.
- * **Venera** je julija Danica. Sprva vzhaja okoli pol štirih, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca se v ozvezdju Bika na nebu prikaže že okoli pol treh.

MESEČNEGA SESTANKA JULIJA IN AVGUSTA NI

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

- ★ **Mars** je viden zvečer. Sprva zahaja okoli pol enajstih, nato pa vedno bolj zgodaj in konec meseca zaide že kmalu po deveti. Proti koncu meseca se iz ozvezdja Raka preseli v ozvezdje Leva.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Leva sprva viden vse do polnoči, nato pa zahaja vedno bolj zgodaj. Konec meseca zaide kmalu po deseti.
- ★ **Saturn** je viden konec meseca zjutraj, ko vziđe približno uro pred Soncem. Nahaja se v ozvezdju Dvojčkov.
- ★ **Uran** sprva vzhaja malo pred polnočjo, nato pa vedno bolj zgodaj. Konec meseca ga lahko v ozvezdju Vodnarja opazujemo že pred deseto.

27. 7. nastopi meteorski roj delta Aquaridov z 20 utrinki na uro.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Meteorji v Juliju

Pegazidi – JPE

Ta meteorski roj je viden le nekaj dni: od 7. do 13.7.. Največ jih lahko vidimo ob vrhuncu 9.7. (četrtek/petek), ko je ZHR 3. Takrat se njihov radiant nahaja na $\alpha = 340^\circ$ in $\delta = +15^\circ$. Največ lahko vidimo šibkih meteorjev. Letos jih bo močno motila Luna (2.7. je polna).

δ -Akvaridi – NDA in SDA

Južni δ Akvaridi (SDA) so aktivni od 12.7. do 19.8., vrhunec dosežejo 27.7. (ponedeljek/torek) z ZHR 20. Takrat se njihov radiant nahaja na $\alpha = 339^\circ$ in $\delta = -16^\circ$. Luna jih bo letos motila, saj je 25.7. v prvem kraju.

Severni δ Akvaridi (NDA) so aktivni od 15.7. do 25.8. in dosežejo vrhunec 8.8. (sobota/nedelja) z ZHR 4 na

$\alpha = 335^\circ$ in $\delta = -5^\circ$. Luna je na noč maksimuma v zadnjem kraju.

ι -Akvaridi – SIA in NIA

Južni ι Akvaridi (SIA) so aktivni od 25.7. do 15.8., z maksimumom 4.8. (nedelja/ponedeljek) z ZHR 2. Luna jih bo letos še motila.

Severni ι Akvaridi (NIA) so aktivni od 11.8. do 31.8. z vrhuncem 19.8. (sreda/četrtek) in ZHR 3 na $\alpha = 327^\circ$ in $\delta = -6^\circ$. Znani so po velikem številu predvsem šibkih predstavnikov. V opazovanjih med leti 1988 in 1995 so opazili podobno število meteorjev kot ob maksimumu, še nekaj dni po predlaganem datumu. 16.8. je Luna v mlaju.

Perzeidi – PER

Perzeidi so aktivni od 17.7. do 24.8. z glavnim maksimumom 12.8. (sreda/četrtek) od 11^h00^m do 13^h20^m UT z ZHR-jem okoli 100. Radiant teh srednje hitrih meteorjev se nahaja ob maksimumu na $\alpha = 46^\circ$ in $\delta = +58^\circ$. Po napovedih nekaterih znanstvenikov (Lyytinen) lahko pričakujemo še maksimume 11.8. ob 20^h54^m in 12.8. ob 21^h00^m . Luna je 8.8. v zadnjem kraju, tako da kljub vzhodu okrog 1^h00^m lokalnega časa ne bo preveč motila.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram_karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EX_u